

วัคซีนไรฝุ่น รักษาโรคภูมิแพ้

รศ.ดร.นพ.พงศกร ตันติลีปิกร

ภาควิชาสัตวศาสตร์ นาสิก ลาริงซ์วิทยา

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

โรคภูมิแพ้ นับเป็นสาเหตุของโรคเรื้อรังในคนไทยที่สำคัญที่สุดโรคหนึ่ง

จากสถิติความชุกของโรคภูมิแพ้ของระบบทางเดินหายใจในประเทศไทยพบว่า โรคภูมิแพ้ของทางเดินหายใจส่วนบน คือ โรคจมูกอักเสบภูมิแพ้ที่มีอยู่ประมาณร้อยละ 30 ของประชากรเท่ากับ 20 ล้านคน และโรคภูมิแพ้ของทางเดินหายใจส่วนล่างคือ โรคหืดภูมิแพ้ก็ประมาณ 4 ล้านคน ทำให้รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาสูงเป็นเงินกว่า 2,400 ล้านบาทต่อปี

สาเหตุสำคัญมาจากภาวะภูมิแพ้ต่อสารก่อภูมิแพ้ชนิดต่าง ๆ จากผลการศึกษาหลายแห่งพบตรงกันว่า “ไรฝุ่น” เป็นสารก่อภูมิแพ้ที่เป็นสาเหตุของโรคภูมิแพ้ของระบบทางเดินหายใจมากที่สุด พบผู้ป่วยเด็กร้อยละ 70 ผู้ใหญ่ร้อยละ 70-90 และคนทั่วไปร้อยละ 30 ที่แพ้ไรฝุ่น ในขณะที่น้ำยาทดสอบและวัคซีนโรคภูมิแพ้ที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศนั้นมีราคาแพง

จากสถานการณ์โรคภูมิแพ้ในประเทศไทย ส่งผลให้ศูนย์วิจัยเป็นเลิศด้านการวิจัยและพัฒนาด้านโรคภูมิแพ้และวิทยาภูมิคุ้มกัน คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล จึงได้เตรียมความพร้อมในการรับมือและเดินหน้านำผลิตวัคซีนและน้ำยาทดสอบโรคภูมิแพ้ เพื่อมาดูแลผู้ป่วยที่เป็นโรคภูมิแพ้ที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

โดยระยะแรกได้ผลิตชุดทดสอบ ประกอบด้วย น้ำยาสกัดสารก่อภูมิแพ้ที่จำเป็น 8 ชนิด คือ

1. น้ำยาทดสอบภูมิแพ้ไรฝุ่น ชนิด Dp
2. น้ำยาทดสอบภูมิแพ้ไรฝุ่น ชนิด Df
3. น้ำยาทดสอบจากขนแมว
4. น้ำยาทดสอบจากขนสุนัข
5. น้ำยาทดสอบจากแมลงสาบ
6. น้ำยาทดสอบจากหญ้าขน (Para Grass)
7. น้ำยาทดสอบจากวัชพืชผักโขม (Careless Weed)
8. น้ำยาทดสอบจากเชื้อรา (Cladosporium spp.)

ซึ่งผลจากการทดสอบจะเป็นแนวทางให้แพทย์สามารถให้คำแนะนำในการกำจัดหลีกเลี่ยงสารก่อภูมิแพ้ที่ผู้ป่วยแพ้ได้อย่างถูกต้อง และหากมีข้อบ่งชี้ก็สามารถให้การรักษาโดยการฉีดวัคซีนต่อไปได้

จากชุดทดสอบสารก่อภูมิแพ้ต่อยอดผลิตวัคซีนไรฝุ่น ซึ่งเป็นสารก่อภูมิแพ้ต่อระบบทางเดินหายใจที่พบได้มากที่สุด และเป็นสารก่อภูมิแพ้ที่มีราคาแพง ดังนั้น ทางศูนย์ฯ จึงได้เริ่มเพาะเลี้ยงไรฝุ่นบริสุทธิ์ทั้งสองสายพันธุ์ คือ *Dermatophagoides pteronyssinus* (Dp) และ *Dermatophagoides farinae* (Df) ซึ่งเป็นไรฝุ่นที่พบบ่อยในฝุ่นบ้านและก่อให้เกิดโรคภูมิแพ้ในคนไทย แทนการซื้อตัวไรฝุ่นจากต่างประเทศเพื่อการวิจัย ซึ่งมีราคาแพงมากกว่าที่ผลิตเองถึง 10 เท่า

เป็นที่น่ายินดีที่ วัคซีนไรฝุ่น ซึ่งเป็นวัคซีนรุ่นแรกที่ผลิตขึ้น และนำมาใช้ได้ผลดีกับผู้ป่วย จากการสำรวจทั้งในและต่างประเทศพบว่า ศิริราชเป็นรายแรกในกลุ่มประเทศอาเซียนที่ผลิตวัคซีนไรฝุ่น เพื่อจำหน่ายอย่างครบวงจร โดยวัคซีนที่ผลิตได้มาตรฐานขององค์การอนามัยโลกและองค์การอาหารและยาของประเทศสหรัฐอเมริกาและผ่านการอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) กระทรวงสาธารณสุข

“ในอนาคตจะมีการพัฒนาวัคซีนภูมิแพ้แมลงสาบ เกสรหญ้า และวัชพืชชนิดอื่น เนื่องจากเป็นสารก่อภูมิแพ้ที่พบบ่อย รองลงมาจากริฝุ่น นอกจากนั้นจะมีการพัฒนาวัคซีนประเภทหยดเข้าไปในปาก บริเวณใต้ลิ้น (ชนิดกิน) ซึ่งมีการนำมาใช้แล้วที่ต่างประเทศ มีข้อดีคือสะดวก ไม่เจ็บ และใช้ในเด็กได้ดี”

ถือเป็นความสำเร็จต่อการวิจัยและพัฒนาในการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคภูมิแพ้ให้สามารถใช้ชีวิตได้เหมือนบุคคลปกติ โดยปราศจากโรคแทรกซ้อน เนื่องจากสามารถเข้าถึงการตรวจรักษาตามมาตรฐานได้ทั่วถึงยิ่งขึ้น ทั้งเป็นการยกระดับคุณภาพการให้บริการรักษาที่เหมาะสมแก่สถานพยาบาลทั่วประเทศสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศไทย ยุค 4.0

ทั้งนี้ สามารถสอบถามรายละเอียดได้ที่ โทร. 0 2419 6491 หรือ e-mail: sicore.allergy@gmail.com สำหรับผู้ป่วยโรคภูมิแพ้ที่มีความประสงค์จะเข้ารับบริการ ติดต่อได้ที่ หน่วยตรวจโรคหุ คอ จมูก ตี๊กผู้ป่วยนอก ชั้น 5 รพ.ศิริราช โทร.0 2419 7406, 0 2419 8545 (วัน เวลาราชการ)